

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att man för att stabilisera statsekonomin avstår från att införa den planerade systematiska tandvården för hela den vuxna befolkningen vid ingången av 1996.

Enligt förslaget skall försäkrade som är födda 1956 eller därefter fortfarande få ersättning för tandvård. Ersättningen för undersökning och förebyggande vård skall dock vara 75 % i stället för nuvarande 90 % av ett belopp enligt en fastställd taxa. För annan vård skall ersättningen såsom nu vara 60 % av beloppet enligt den fastställda taxan och protetisk vård och regleringsvård skall fortsättningsvis inte ersättas.

Frontveteranernas rätt att för undersökning och förebyggande vård samt för kliniskt arbete i samband med protetisk vård få 100 % i ersättning och för annan vård 60 % i er-

sättning av beloppet enligt taxan skall kvarstå. För den övriga vuxna befolkningen skall rätten till ersättning på samma sätt som för närvarande bero på om den givna vården är nödvändig för att bota någon annan sjukdom än en tandsjukdom.

När man avstår från att genomföra tandvårdsreformen minskar sjukförsäkringsfondens utgifter på årsnivå med uppskattningsvis 370 milj. mk. Ändringen av ersättningsnivån för undersökning och förebyggande vård beräknas spara in ytterligare knappt 10 milj. mk per år av sjukförsäkringsfondens utgifter.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av 1996.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I anslutning till att rätten till avdrag för sjukdomskostnader vid beskattningen slopades gjordes en ändring i sjukförsäkringslagen (1714/91), enligt vilken avsikten var att utsträcka ersättningen inom den systematiska tandvården till att från den 1 juli 1992 omfatta hela den vuxna befolkningen. Hela befolkningen skulle ha ersatts för kostnader för tandvård, inklusive laboratorie- och röntgenundersökningar, för läkemedel som ordinerats av tandläkare samt för resekostnader i anslutning till vården. Undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av en tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer, med undantag av regleringsvård, skulle ha ersatts såsom sjukvård. Ersättningen för laboratorie- och röntgenundersökningar samt för läkemedel och resor skulle ha fastställts enligt sjukförsäkringens allmänna principer.

Sjukförsäkringsersättning skulle även ha beviljats för en del av den protetiska vården efter att lagen trätt i kraft. Ersättning skulle ha betalats för det kliniska och tandtekniska arbete som ingår i den protetiska vården, men inte för själva hjälpmedlet jämte materialkostnader.

Avsikten var att ersätta det arvode som en tandläkare uppbär för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder med 80 % i stället för nuvarande 90 % av ett belopp som är av högst samma storlek som taxan. Tandläkararvoden för annan tandvård skulle ha ersatts med 50 % i stället för med nuvarande 60 % av ett belopp som är högst av samma storlek som taxan. Också för den protetiska vård som ersättningen omfattar skulle ersättningen ha uppgått till 50 % av ett belopp som är av högst samma storlek som taxan.

Av kostnadsskäl uppsköts ersättandet av den systematiska tandvården för vuxna och av den protetiska vården först genom en temporär lag (559/92) till att börja den 1 januari 1993, sedan den 1 januari 1994 (1008/92) och därefter ytterligare till den 1 januari 1996 (1620/93 och 1621/93). Detta har inneburit att endast försäkrade som är födda 1956 eller därefter i regel har haft rätt

till ersättningar för tandvård genom sjukförsäkringen med stöd av den lagstiftning som har trätt i kraft tidigare. Andra vuxna försäkrade har rätt till sjukförsäkringsersättning för tandvård endast om behandlingen av en tandsjukdom är nödvändig för botande av någon annan sjukdom eller nödvändig på grund av strålbehandling eller behandling med cytostatika.

Riksdagen har i anslutning till 75-årsjubileet med anledning av Finlands självständighet antagit lagen om anordnande av och ersättning för tandvården för frontveteraner (678/92). Enligt lagen har frontveteranerna från den 1 oktober 1992 haft rätt att för undersökning och förebyggande vård som privatvård utför få ersättning till 100 % eller, om det uppburna arvudet är större än den fastställda taxan förutsätter, med beloppet enligt taxan. Dessutom har de fått gratis undersökning och vård vid en hälsovårdscentral. Även för sådant kliniskt arbete som utförs av privatvårdsläkare eller specialtandtekniker och som krävs för protetisk vård får veteranerna i sjukförsäkringsersättning högst 100 % av ett belopp enligt taxan. Klinisk vård i samband med protetisk vård som givits vid en hälsovårdscentral är gratis för veteraner. I övrigt gäller i fråga om kostnaderna för tandvård för frontveteraner vad som stadgas om ersättande av systematisk tandvård för försäkrade som är födda 1956 eller därefter.

Enligt tilläggsprotokollet till regeringsprogram förlängs alla ettåriga sparlagar och sparbeslut som är i kraft 1995. Detta betyder bl.a. att reformen av tandvården för vuxna som avsetts träda i kraft vid ingången av 1996 upphävs. Det föreslås därför att sjukförsäkringslagen ändras så att den motsvarar den lagstiftning som gällde före de lagändringar som syftade till genomförandet av tandvårdsreformen. Denna tidigare lagstiftning har trots ändringarna dock tillämpats, eftersom tandvårdsreformen har blivit uppskjuten genom temporära lagar. Vidare föreslås att ersättningen för undersökning och förebyggande vård som utförts av en tandläkare sänks från nuvarande 90 % till 75 % av beloppet enligt ersättningstaxan.

Enligt det ovan anförda föreslås att till

lagens 5 § fogas ett nytt 2 mom. i stället för det upphävda 2 mom., enligt vilket på tandsjukdomar tillämpas vad som i sjukförsäkringslagen stadgas om ersättning för sjukvård om det är fråga om vård som är nödvändig för botande av annan sjukdom än en tandsjukdom eller om tandvård som är nödvändig på grund av strålbehandling eller behandling med cytostatika. I 2 mom. skall också ingå ett hänvisningsstadgande, enligt vilket i 5 b § stadgas om ersättning för tandvård såsom sjukvård för försäkrade som är födda 1956 eller därefter.

Enligt det inledande stycket och 1 punkten i sjukförsäkringslagens 5 b § 1 mom. ersätts såsom sjukvård utöver vad som stadgas i 5 § 2 mom. för försäkrade födda 1956 eller därefter undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer, med undantag av regleringsvård samt protetiska åtgärder och tandtekniska kostnader.

Enligt 7 § i sin föreslagna lydelse ersätts läkararvoden med 60 % eller, om arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 60 % av beloppet enligt taxan. För arvode som en läkare uppburit för en av honom utförd laboratorie- eller röntgenundersökning betalas ersättning enligt 8 §. Det arvode som en tandläkare uppbär för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder ersätts med 75 % eller, om det uppburna arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 75 % av beloppet enligt taxan.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Kostnadsförslaget i anslutning till den lagreform med vilken avsikten var att införa den systematiska tandvården för hela den vuxna befolkningen 1992 beräknades föranleda kostnader om 540 milj. mk. I den förebyggande tandvården skulle den nominella ersättningsprocenten för hela den vuxna befolkningen ha varit 80 och i den övriga systematiska tandvården 50. I verkligheten hade ersättningsandelarna, om reformen hade trätt i kraft, på motsvarande sätt uppgått till ca 65 % och ca 38 % av de uppburna arvoden. I kostnadsförslaget har ca 80 milj. mk beaktats såsom kostnader för arbetet inom den protetiska tandvården. Vid ingången av

oktober 1992 genomfördes en särskild reform av frontveteranernas tandvård som beräknades föranleda kostnader om ca 80 milj. mk på årsnivå. Kostnaderna för hela den vuxna befolkningens systematiska tandvård minskar årligen i och med att de s.k. unga åldersklassernas andel (personer födda 1956 eller senare) av befolkningen växer. Inbesparingen i sjukförsäkringsutgifter till följd av att tandvårdsreformen inte genomförs skulle således vara ca 370 milj. mk år 1996. Sjukförsäkringskostnaderna beräknas minska med knappt 10 milj. mk om ersättningsnivån för undersökning och förebyggande vård sänks.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten har hörts i samband med beredningen.

4. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

5. Lagstiftningsordning

Avsikten med den reform som gäller ersättning för den systematiska tandvården för vuxna var att från den 1 juli 1992 en del av de kostnader som föranleddes av tandsjukdomar hos den vuxna befolkningen skulle ersättas då sjukdomskostnadsavdraget slopades vid beskattningen. Ikraftträdandet av reformen har skjutits fram till den 1 januari 1996, senast genom lagarna 1620-1621/93. Frontveteraner har fått ersättning för tandvård och försäkrade som fötts före 1956 har fått ersättning för tandvård i samband med vissa sjukdomar. De försäkrade som är födda 1956 eller därefter har omfattats av den systematiska tandvården.

Enligt folkhälsolagstiftningen skall kommunen ordna undersökning och vård av tänderna för i första hand de personer som är födda år 1956 eller senare samt för patienter som har fått strålbehandling av huvudet och halsen. Kommunerna kan dock ordna invånarnas tandvård på det sätt de önskar inom

ramen för sina resurser. Den offentliga tandvården i landet är redan ganska täckande. Regionala skillnader finns dock mellan åldersgrupperna.

Genom lagen om ändring av Regeringsformen för Finland (969/95) fogades en ny 15 a § till regeringsformen. Enligt paragrafens 2 mom. skall var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande utkomst tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. Avsikten med regeringens proposition är att avstå från ett system som aldrig har trätt i

kraft. Av förmånerna i sjukförsäkringslagen har minimibeloppet av sjukdagpenningen och moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen ansetts höra till det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet. Däremot har exempelvis ersättningarna för sjukvårdskostnader inte ansetts omfattas av begreppet grundläggande utkomstskydd. Förslagen försvagar således inte det grundläggande utkomstskydd som avses i 15 a § 2 mom. regeringsformen. Därför kan lagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g**om ändring av lagen om sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) det inledande stycket i 5 b § 1 mom. och 5 b § 1 mom. 1 punkten samt 7 §, dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 30 december 1991 (1714/91), samt

fogas till 5 § ett nytt 2 mom. i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag av den 30 december 1991 som följer:

5 §

Vad som i 1 mom. stadgas om ersättning för sjukvård tillämpas på motsvarande sätt på tandsjukdomar, om det är fråga om vård som är nödvändig för botande av någon annan sjukdom än en tandsjukdom eller om tandvård som är nödvändig på grund av strålbehandling eller behandling med cytostatika. I 5 b § stadgas om ersättning för tandvård såsom sjukvård för försäkrade som är födda 1956 eller därefter.

5 b §

Såsom sjukvård ersätts, utöver vad som stadgas i 5 § 2 mom., för försäkrade som är födda 1956 eller därefter

1) undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av en tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer,

med undantag av regleringsvård samt protetiska åtgärder och tandtekniska kostnader;

7 §

Läkararvoden ersätts med 60 procent eller, om arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 60 procent av beloppet enligt taxan. För arvode som en läkare uppburit för en av honom utförd laboratorie- eller röntgenundersökning betalas dock ersättning enligt 8 § 1 mom. Det arvode som en tandläkare uppburit för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder enligt 5 b 1 mom. ersätts med 75 procent eller, om arvodet är större än den fastställda taxan förutsätter, med 75 procent av beloppet enligt taxan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Helsingfors den 22 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

Lag

om ändring av lagen om sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) det inledande stycket i 5 b § 1 mom. och 5 b § 1 mom. 1 punkten samt 7 §, dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 30 december 1991 (1714/91), samt

fogas till 5 § ett nytt 2 mom. i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag av den 30 december 1991 som följer:

Gällande lydelse

Nedanstående lagrums genom lag 1714/91 fastställda ikraftträdande av 1.7.1992 uppskjutits genom lag 559/92 till 1.1.1993, genom lag 1008/92 till 1.1.1994 och därefter genom lagar 1620/93 samt 1621/93 till 1.1.1996.

5 §

(2 mom. upphävt, men har fortfarande tillämpats; se kommentaren ovan)

5 b §
Såsom sjukvård ersätts, utöver vad som stadgas i 5 §,

1) undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av en tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer, med undantag av regleringsvård,

7 §

Läkararvoden ersätts med 60 procent eller, om arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 60 procent av beloppet enligt taxan. Det arvode som en tandläkare

Föreslagen lydelse

5 §

(Stadgandet i det upphävda 2 mom. är detsamma som stadgandet i det föreslagna mom.)

Vad som i 1 mom. stadgas om ersättning för sjukvård tillämpas på motsvarande sätt på tandsjukdomar, om det är fråga om vård som är nödvändig för botande av någon annan sjukdom än en tandsjukdom eller om tandvård som är nödvändig på grund av strålbehandling eller behandling med cytostatika. I 5 b § stadgas om ersättning för tandvård såsom sjukvård för försäkrade som är födda 1956 eller därefter.

5 b §
Såsom sjukvård ersätts, utöver vad som stadgas i 5 § 2 mom., för försäkrade som är födda 1956 eller därefter

1) undersökning och behandling av mun och tänder som utförs av en tandläkare enligt den systematiska tandvårdens principer, med undantag av regleringsvård, samt protetiska åtgärder och tandtekniska kostnader;

7 §

Läkararvoden ersätts med 60 procent eller, om arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 60 procent av beloppet enligt taxan. För arvode som en läkare uppbu-

Gällande lydelse

uppbär för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder ersätts med 80 procent eller, om arvodet är större än den fastställda taxan förutsätter, med 80 procent av beloppet enligt taxan. *Tandläkararvoden ersätts med 50 procent eller, om arvodet är högre än den fastställda taxan förutsätter, med 50 procent av beloppet enligt taxan.* För arvode som en läkare har uppburit för en av honom utförd laboratorie- eller röntgenundersökning betalas ersättning enligt 8 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

rit för en av honom utförd laboratorie- eller röntgenundersökning betalas *dock* ersättning enligt 8 § 1 mom. Det arvode som en tandläkare uppbär för undersökning samt förebyggande vård av mun och tänder *enligt 5 b 1 mom. ersätts* med 75 procent eller, om arvodet är större än den fastställda taxan förutsätter, med 75 procent av beloppet enligt taxan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
